

ΤρΔΕφΘεσ 395/2021, σε: ΕφημΔΔ 1/2022, σχόλιο: Κ. Γκράτζιου, σ. 34-44

Sakkoulas-Online.gr - Εκτόπιση σελίδων για προσωπική χρήση του συνδρομητή User1

ΤρΔΕφΘεσ 395/2021

Πρόεδρος: Απ. Ζήσης, *Πρόεδρος Εφετών Δ.Δ.*

Εισηγήτρια: Μ. Κοκοβίδου, *Εφέτης Δ.Δ.*

Δικηγόροι: Σ. Κυβέλος, Αντ. Γεωργούλας, Κων. Χρυσόγονος

Νομικές διατάξεις: άρθρα 19 § 1β περ. αα' ν. 4009/2011, 2 § 1, 6 § 1, 12 § 1, 55 § 4 ν. 4610/2019

Με την υπό κρίση αίτηση ζητείται η ακύρωση: α) του από 3.4.2019 πρακτικού συνεδρίασης του Εκλεκτορικού Σώματος του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (ΤΕΙ) Κεντρικής Μακεδονίας [ήδη Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος] για την εκλογή, αντί του αιτούντος, της ... στη θέση του Επίκουρου Καθηγητή με γνωστικό αντικείμενο «Ταξινόμηση Διεθνών Λογιστικών Συστημάτων» και β) κάθε άλλης συναφούς πράξης. Ως συμπροσβαλλόμενη πρέπει να θεωρηθεί η υπ' αριθ. πρωτ. 142/9.1.2020 πράξη του Προέδρου της Διοικούσας Επιτροπής του ΔΙ.ΠΑ.Ε. με την οποία η ... διορίσθηκε στην ένδικη θέση, η οποία είναι και η μόνη παραδεκτώς προσβαλλόμενη. Στην πράξη αυτή, με την οποία ολοκληρώθηκε η σύνθετη διοικητική ενέργεια της εκλογής, έχει ενσωματωθεί η προαναφερθείσα πράξη του Εκλεκτορικού Σώματος. Κρίσιμος χρόνος, ως προς το εφαρμοστέο νομοθετικό καθεστώς για τη συνδρομή στο πρόσωπο των υποψηφίων των απαιτούμενων τυπικών προσόντων για την εκλογή τους σε θέση της βαθμίδας του Επίκουρου Καθηγητή είναι ο χρόνος δημοσίευσης της οικείας προκήρυξης, ενώ κρίσιμος χρόνος ως προς το αν συντρέχει στο πρόσωπό τους ορισμένο τυπικό προσόν είναι ο χρόνος λήξης της προθεσμίας υποβολής των σχετικών αιτήσεων και δικαιολογητικών. Η κατοχή διδακτορικού διπλώματος είναι, κατ' αρχήν, το βασικό ελάχιστο προαπαιτούμενο για κάθε περαιτέρω αξιολόγηση προς επιλογή μέλους ΔΕΠ οποιασδήποτε βαθμίδας, στην οποία περιλαμβάνεται και η βαθμίδα του καθηγητή. Τούτο, όχι μόνο στοιχεί προς τη ρητή διάταξη του άρθρου 19 της παρ. 1α του ν. 4009/2011, με την οποία προβλέπεται ότι η κατοχή διδακτορικού διπλώματος αποτελεί προϋπόθεση για την εκλογή σε θέση καθηγητή όλων των βαθμίδων, αλλά και συνάδει με τη φύση του διδακτορικού διπλώματος ως πιστοποιούντος τη βασική εκείνη επιστημονική συγκρότηση που είναι αναγκαία για κάθε περαιτέρω ακαδημαϊκή εξέλιξη. Από τη βασική αυτή παραδοχή του νομοθέτη συνάγεται περαιτέρω ότι και τα τυπικά προσόντα που ορίζονται στις διατάξεις του ως άνω άρθρου 19 παρ. 1β περ. αα' για την επιλογή Επίκουρου Καθηγητή απαιτείται να συντρέχουν μετά τη λήψη του διδακτορικού διπλώματος. Επομένως, το κατά τα ως άνω αναγνωρισμένο επαγγελματικό έργο ανάλογου επιπέδου σε σχετικό επιστημονικό πεδίο ή εργασία σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής ή συμμετοχή με αμοιβή σε οργανωμένα ερευνητικά προγράμματα επί τρία έτη τουλάχιστον, νοείται μετά την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος. Εν προκειμένω, το εκλεκτορικό σώμα έκρινε ότι η παρεμβαίνουσα πληροί τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο άρθρου 19 παρ. 1β περ. αα' του ν. 4009/2011, λαμβάνοντας υπόψη την διδακτική, επαγγελματική και ερευνητική εμπειρία της. Η κρίση, όμως, αυτή δεν είναι σύννομη, διότι, ανεξαρτήτως του αν η παρεμβαίνουσα έχει επαγγελματική και ερευνητική εμπειρία τουλάχιστον τριών ετών, όμως, από τη λήψη του διδακτορικού διπλώματος (17.1.2017) μέχρι τη λήξη της προθεσμίας υποβολής αιτήσεων

και δικαιολογητικών για την ένδικη εκλογή (7.1.2019), αλλά και μέχρι τη συνεδρίαση του εκλεκτορικού σώματος (3.4.2019), μπορούσε να ληφθεί υπόψη για την εκλογή της στη θέση του επίκουρου καθηγητή μόνον η επαγγελματική προϋπηρεσία της ως ερευνήτριας στο πλαίσιο του Προγράμματος «ΠΕΝΕΡ ΕΑΠ 2016» για τα χρονικά διαστήματα από 18.1.2017 έως 28.2.2017, από 1.3.2017 έως 3.8.2017 και από 1.5.2018 έως 30.8.2018, η οποία, όμως, συνυπολογιζόμενης και της ως άνω διδακτικής εμπειρίας της ανερχομένης σε 1 έτος και 7 ½ μήνες, δεν επαρκεί για τη συμπλήρωση του απαιτούμενου ελάχιστου χρόνου της τριετίας για τη συνδρομή των προσόντων για την εκλογή της στην ένδικη θέση. Συνεπώς, δεν παρίσταται νόμιμη η διαδικασία εκλογής της παρεμβαίνουσας, για το λόγο δε αυτό τυγχάνει ακυρωτέα η προσβαλλόμενη πράξη του Προέδρου της Διοικούσας Επιτροπής του ΔΙ.ΠΑ.Ε. με την οποία ολοκληρώθηκε η σύνθετη διοικητική ενέργεια εκλογής της παρεμβαίνουσας στην επίμαχη θέση.

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση: α) του από 3.4.2019 πρακτικού συνεδρίασης του Εκλεκτορικού Σώματος του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (ΤΕΙ) Κεντρικής Μακεδονίας [ήδη Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος] για την εκλογή, αντί του αιτούντος, της ... στη θέση του Επίκουρου Καθηγητή με γνωστικό αντικείμενο «Ταξινόμηση Διεθνών Λογιστικών Συστημάτων» και β) κάθε άλλης συναφούς πράξης.

5. Επειδή, με τις διατάξεις του ν. 4610/2019 «Συνέργειες Πανεπιστημίων και ΤΕΙ ... και λοιπές διατάξεις» (Α' 70/7.5.2019), το Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος (ΔΙ.ΠΑ.Ε.), με έδρα τη Θεσσαλονίκη, που ιδρύθηκε με το άρθρο 1 του ν. 3391/2005 (Α' 240) οργανώνεται και λειτουργεί ως Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (ΑΕΙ) πανεπιστημιακού τομέα, στο οποίο εντάχθηκε, μεταξύ άλλων, το ΤΕΙ Κεντρικής Μακεδονίας, υπεισέρχεται δε αυτοδικαίως και χωρίς άλλη διατύπωση σε όλα τα ενοχικά και εμπράγματα δικαιώματα και σε όλες τις υποχρεώσεις των ΤΕΙ, ως οιονεί καθολικός διάδοχός τους (άρθρο 6 παρ. 1). Στο ως άνω Πανεπιστήμιο λειτουργεί μεταξύ άλλων η Σχολή Οικονομίας και Διοίκησης, στην οποία ανήκει το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών (άρθρο 2 παρ. 1). Τα όργανα διοίκησης του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδας είναι όσα ορίζονται στο ν. 4485/2017, προσωρινά, όμως, μέχρι 31.8.2022 οπότε και αναδεικνύονται Πρύτανης και Αντιπρυτάνεις με εκλογική διαδικασία, το Ίδρυμα διοικείται από τη Διοικούσα Επιτροπή, η οποία έχει τις αρμοδιότητες της Συγκλήτου (άρθρο 12 παρ. 1). Οι διαδικασίες εκλογής ή εξέλιξης για τις οποίες έχει υποβληθεί αίτηση από ενδιαφερόμενο μέλος Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ) έως την έναρξη ισχύος του ίδιου νόμου, συνεχίζονται κανονικά από το σημείο που βρίσκονται και ολοκληρώνονται από τα αρμόδια όργανα των αντίστοιχων Τμημάτων του Διεθνούς Πανεπιστημίου Ελλάδας και σύμφωνα με τις διατάξεις και τα πραγματικά περιστατικά που ίσχυαν κατά την υποβολή της αιτήσεως (άρθρο 55 παρ. 4).

6. Επειδή, με το άρθρο 19 του ν. 4009/2011 «Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων» (Α' 195), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο (μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 70 παρ. 1 του ν. 4386/2016, Α' 83/11.5.2016, και την τροποποίησή του με το άρθρο τέταρτο του ν. 4405/2016, Α' 129/13.7.2016, καθώς και το άρθρο 9 παρ. 1 του ν. 4521/2018, Α' 38/2.3.2018), και εφαρμόζεται εν προκειμένω μετά την κατάργηση του άρθρου 15 παρ. 4 του ν. 1404/1983 «Δομή και λειτουργία των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων» (Α' 173) με το άρθρο 9 παρ. 3 του ν. 4521/2018, ορίζονται, σχετικά με τη διαδικασία εκλογής σε θέση καθηγητή όλων των βαθμίδων των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, τα ακόλουθα: «1. α) Προϋπόθεση για εκλογή σε θέση καθηγητή όλων των βαθμίδων είναι η κατοχή διδακτορικού διπλώματος ... β) Για τα προσόντα εκλογής των μελών ΔΕΠ των ΑΕΙ

ισχύουν, επιπλέον της περίπτωσης α' τα εξής: αα) Για την εκλογή σε θέση Επίκουρου Καθηγητή απαιτούνται: i) Τρία (3) έτη τουλάχιστον: ή αυτοδύναμης διδασκαλίας μετά την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος στο γνωστικό αντικείμενο του Τομέα σε ΑΕΙ ή ομοταγή ιδρύματα του εξωτερικού ή αναγνωρισμένου επαγγελματικού έργου ανάλογου επιπέδου σε σχετικό επιστημονικό πεδίο ή εργασίας σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής ή συμμετοχής με αμοιβή σε οργανωμένα ερευνητικά προγράμματα. Το χρονικό διάστημα των τριών (3) ετών μπορεί να κατανέμεται συνδυαστικά στις ανωτέρω δραστηριότητες, οι οποίες σε κάθε περίπτωση είναι αντίστοιχες με το επιστημονικό επίπεδο και συναφείς με το γνωστικό πεδίο της θέσης που προκηρύσσεται. ii) Πρωτότυπες δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά αναγνωρισμένου κύρους, αυτοδύναμες ή σε συνεργασία με άλλους ερευνητές ή πρωτότυπη επιστημονική μονογραφία, εξαιρουμένων των αυτοεκδόσεων ή συνδυασμός των παραπάνω. Για την εκλογή θα συνεκτιμάται κατά πόσο το συνολικό έργο του υποψηφίου θεμελιώνει προοπτικές ακαδημαϊκής εξέλιξής του. ββ) ... 2. ... 4. α) Ο Πρόεδρος του Τμήματος συγκαλεί το Εκλεκτορικό Σώμα για την πρώτη συνεδρίασή του εντός δέκα (10) ημερών από τη συγκρότησή του προκειμένου να ορισθεί η τριμελής εισηγητική επιτροπή. ... γ) Η τριμελής εισηγητική επιτροπή οφείλει μέσα σε αποκλειστική προθεσμία σαράντα (40) ημερών από τη συγκρότησή της και όχι νωρίτερα από είκοσι (20) ημέρες να καταθέσει εισηγητική έκθεση στην οποία οφείλει: α) να αναλύσει και να αξιολογήσει το έργο και την προσωπικότητα κάθε υποψηφίου, εκφέροντας κρίση για την προσφορά του στην πρόοδο της επιστήμης, β) να διατυπώσει την άποψή της εάν οι υποψήφιοι ανταποκρίνονται στα απαιτούμενα από το νόμο προσόντα και ειδικότερα για τη συνάφεια του γνωστικού αντικείμενου της προς πλήρωση θέσης με το γνωστικό αντικείμενο της διδακτορικής διατριβής, καθώς και η συνάφεια αυτής, επιστημονικού, διδακτικού, κλινικού ή καλλιτεχνικού έργου των υποψηφίων με το γνωστικό αντικείμενο της προς πλήρωση θέσης, γ) εάν κρίνονται περισσότεροι του ενός υποψήφιοι, να προβεί στη συγκριτική και αξιολογική κατάταξή τους. Η επιτροπή για να παράσχει ακριβή εικόνα του κάθε υποψηφίου οφείλει να αναλύσει και να κρίνει τα έργα του, την επιστημονική του δράση και τα λοιπά ουσιαστικά του προσόντα. Για την υποβοήθηση του έργου της, η εισηγητική επιτροπή δύναται να ζητά συστατικές επιστολές από καθηγητές ομοταγούς ΑΕΙ της αλλοδαπής ή Ερευνητές της αλλοδαπής, του ίδιου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου με εκείνο της προς πλήρωση θέσης. Η εισηγητική έκθεση κοινοποιείται αμέσως μετά την κατάθεσή της στα μέλη του Εκλεκτορικού Σώματος και τους υποψηφίους με ευθύνη του Προέδρου του Τμήματος. δ) ... 5. α) Εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την υποβολή της εισηγητικής έκθεσης, συγκαλείται, ενώπιον της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος, το Εκλεκτορικό Σώμα για τη διενέργεια της εκλογής. ... β) Ο Πρόεδρος του Τμήματος συντάσσει και γνωστοποιεί στα μέλη του Εκλεκτορικού Σώματος και της Γενικής Συνέλευσης, καθώς και στους υποψηφίους τη σχετική ημερήσια διάταξη, οκτώ (8) τουλάχιστον ημέρες πριν την ημερομηνία σύγκλησης της κοινής συνεδρίασης για τη διενέργεια της εκλογής ... γ) ... δ) Οι υποψήφιοι δικαιούνται να υποβάλουν σχετικό υπόμνημα τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες πριν από τη συνεδρίαση του Εκλεκτορικού Σώματος, το οποίο κοινοποιείται αμελλητί στα μέλη του Εκλεκτορικού Σώματος. ε) ... στ) ... ζ) Στην αρχή της συνεδρίασης, οι υποψήφιοι μπορούν να αναπτύξουν προφορικά τις απόψεις τους για το περιεχόμενο της εισηγητικής έκθεσης, απαντούν στις ερωτήσεις των μελών του Εκλεκτορικού Σώματος και αποχωρούν. η) Οι εκλέκτορες αιτιολογούν ειδικά την ψήφο τους. θ) ... 6. α) Ο Πρόεδρος του Τμήματος, εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την ολοκλήρωση της διαδικασίας εκλογής, διαβιβάζει το πρακτικό του Εκλεκτορικού Σώματος, μαζί με όλα τα σχετικά έγγραφα, για την εκλογή, εξέλιξη ή μονιμοποίηση καθηγητή στον Πρύτανη για τον έλεγχο νομιμότητας. β) Για τη διαδικασία του

ελέγχου νομιμότητας και το διορισμό των μελών ΔΕΠ εφαρμόζονται οι κατά τη δημοσίευση του ν. 4009/2011 ... ισχύουσες διατάξεις. 7. ...».

7. Επειδή, στη συγκεκριμένη περίπτωση από την υπ' αριθ. πρωτ. εισερχ. ΓΠ 11505/12.10.2020 έκθεση απόψεων του Προέδρου της Διοικούσας Επιτροπής και του Νομικού Συμβούλου του καθ' ου πανεπιστημίου και τα συνημμένα σ' αυτήν έγγραφα, προκύπτουν τα ακόλουθα: Με την υπ' αριθ. 5328/23.11.2018 προκήρυξη του Πρύτανη του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (ΤΕΙ) Κεντρικής Μακεδονίας (Γ' 1292/2.11.2018) προκηρύχθηκε, μεταξύ άλλων, μία θέση Επίκουρου Καθηγητή του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής του εν λόγω ΤΕΙ με γνωστικό αντικείμενο «Ταξινόμηση Διεθνών Λογιστικών Συστημάτων». Για τη θέση αυτή υπέβαλαν υποψηφιότητα, μεταξύ άλλων, ο αιτών και η παρεμβαίνουσα. Με απόφαση της Συνέλευσης του ως άνω Τμήματος (2η συνέλευση/23.1.2019) συγκροτήθηκε το ενδεκαμελές Εκλεκτορικό Σώμα για την εκλογή, το οποίο συνήλθε στις 6.2.2019 για τον ορισμό της τριμελούς εισηγητικής επιτροπής. Η επιτροπή υπέβαλε κοινή εισηγητική έκθεση στις 15.3.2019 με την οποία προτάθηκε ομόφωνα η παρεμβαίνουσα. Στις 3.4.2019 το Εκλεκτορικό Σώμα με παρόντες όλους τους εκλέκτορες συνήλθε και εξέλεξε ομόφωνα, με 11 θετικές ψήφους, την παρεμβαίνουσα στην ως άνω θέση. Ακολούθως, με το υπ' αριθ. πρωτ. 365/22.4.2019 έγγραφο του Προέδρου του Τμήματος, ο φάκελος της εκλογής διαβιβάστηκε για έλεγχο νομιμότητας προς τον τότε Πρύτανη του ΤΕΙ Κεντρικής Μακεδονίας και, μετά από ορθή επανάληψη, με το υπ' αριθ. πρωτ. 20/26.6.2019 έγγραφο προς τον Πρόεδρο, πλέον, της Διοικούσας Επιτροπής του ΔΙ.ΠΑ.Ε. Αφού μεσολάβησε η υπ' αριθ. πρωτ. ΔΦ 10.1/6600/30.9.2019 έκθεση ελέγχου νομιμότητας επί της διαδικασίας εκλογής, με την οποία κρίθηκε νόμιμη η διαδικασία της εκλογής, εκδόθηκε η υπ' αριθ. πρωτ. 142/9.1.2020 πράξη του Προέδρου της Διοικούσας Επιτροπής του ΔΙ.ΠΑ.Ε. με την οποία η παρεμβαίνουσα διορίστηκε σε κενή οργανική θέση μέλους ΔΕΠ, βαθμίδας Επίκουρου Καθηγητή με τριετή θητεία και στο γνωστικό αντικείμενο «Ταξινόμηση Διεθνών Λογιστικών Συστημάτων», του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας, του πρώην ΤΕΙ Κεντρικής Μακεδονίας και εντάχθηκε σε κενή οργανική θέση μέλους ΔΕΠ βαθμίδας Επίκουρου Καθηγητή με τριετή θητεία με το ίδιο γνωστικό αντικείμενο του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών (με έδρα τις Σέρρες) της Σχολής Οικονομίας και Διοίκησης (με έδρα τη Θεσσαλονίκη), του ΔΙ.ΠΑ.Ε. Στις 13.3.2020 η επιλεγείσα ορκίσθηκε και συντάχθηκε σχετικά το υπ' αριθ. πρωτ. ΔΦ 10.1/3812/13.3.2020 πρωτόκολλο ορκωμοσίας.

8. Επειδή, με την κρινόμενη αίτησή του, ο αιτών προβάλλει ότι το πρακτικό του Εκλεκτορικού Σώματος για την εκλογή και, συνακόλουθα, η ως άνω πράξη του Προέδρου της Διοικούσας Επιτροπής του καθ' ου πανεπιστημίου, εκδόθηκαν κατά παράβαση της διάταξης του άρθρου 19 παρ. 1β περ. α' του ν. 4009/2011, που ορίζει, ως τυπικό προσόν για την κατάληψη θέσης Επίκουρου Καθηγητή, διαζευκτικά, την τριετή τουλάχιστον αυτοδύναμη διδασκαλία μετά την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος στο γνωστικό αντικείμενο του Τομέα σε ΑΕΙ ή ομοταγή ιδρύματα του εξωτερικού ή αναγνωρισμένο επαγγελματικό έργο ανάλογου επιπέδου σε σχετικό επιστημονικό πεδίο ή εργασία σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής ή συμμετοχή με αμοιβή σε οργανωμένα ερευνητικά προγράμματα. Το ως άνω χρονικό διάστημα των τριών (3) ετών μπορεί μάλιστα να κατανέμεται συνδυαστικά στις ανωτέρω δραστηριότητες, οι οποίες σε κάθε περίπτωση είναι αντίστοιχες με το επιστημονικό επίπεδο και συναφείς με το γνωστικό πεδίο της θέσης που προκηρύσσεται. Επιπλέον, κατά τον αιτούντα, τα τυπικά προσόντα που ορίζονται στην ως άνω διάταξη απαιτείται να συντρέχουν μετά τη λήψη του διδακτορικού διπλώματος, ειδικότερα, ως τριετής αυτοδύναμη διδασκαλία ή εργασία σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα ή αναγνωρισμένο επαγγελματικό έργο ή εργασία σε

αναγνωρισμένα κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής ή συμμετοχή με αμοιβή σε οργανωμένα ερευνητικά προγράμματα για τρία έτη, σε όλες τις εναλλακτικές περιπτώσεις, νοείται η παρασχεθείσα μετά την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος. Η δε ερμηνευτική εκδοχή ότι η τριετία συνδέεται με τη λήψη της διδακτορικής διατριβής μόνο με το προσόν της αυτοδύναμης διδασκαλίας έρχεται σε αντίθεση, αφενός με τη δυνατότητα να συνδυασθούν τα προσόντα, αφετέρου με την παράθεση από το νόμο διαζευκτικών περιπτώσεων.

9. Επειδή, ο λόγος αυτός προβάλλεται παραδεκτως, διότι σχετική αιτίαση προβλήθηκε με το από 28.3.2019 υπόμνημα του αιτούντος προς τα μέλη του Εκλεκτορικού Σώματος.

10. Επειδή, κρίσιμος χρόνος, ως προς το εφαρμοστέο νομοθετικό καθεστώς για τη συνδρομή στο πρόσωπο των υποψηφίων των απαιτούμενων τυπικών προσόντων για την εκλογή τους σε θέση της βαθμίδας του Επίκουρου Καθηγητή είναι ο χρόνος δημοσίευσης της οικείας προκήρυξης, ενώ κρίσιμος χρόνος ως προς το αν συντρέχει στο πρόσωπό τους ορισμένο τυπικό προσόν είναι ο χρόνος λήξης της προθεσμίας υποβολής των σχετικών αιτήσεων και δικαιολογητικών (ΣΤΕ 1867/2020, 1910/2016 κ.ά.).

11. Επειδή, σύμφωνα με τις μνημονευθείσες στην 6η σκέψη διατάξεις, η κατοχή διδακτορικού διπλώματος είναι, κατ' αρχήν, το βασικό ελάχιστο προαπαιτούμενο για κάθε περαιτέρω αξιολόγηση προς επιλογή μέλους ΔΕΠ οποιασδήποτε βαθμίδας, στην οποία περιλαμβάνεται και η βαθμίδα του καθηγητή. Τούτο, όχι μόνο στοιχεί προς τη ρητή διάταξη του άρθρου 19 της παρ. 1α του ν. 4009/2011, με την οποία προβλέπεται ότι η κατοχή διδακτορικού διπλώματος αποτελεί προϋπόθεση για την εκλογή σε θέση καθηγητή όλων των βαθμίδων, αλλά και συνάδει με τη φύση του διδακτορικού διπλώματος ως πιστοποιούντος τη βασική εκείνη επιστημονική συγκρότηση που είναι αναγκαία για κάθε περαιτέρω ακαδημαϊκή εξέλιξη. Από τη βασική αυτή παραδοχή του νομοθέτη συνάγεται περαιτέρω ότι και τα τυπικά προσόντα που ορίζονται στις διατάξεις του ως άνω άρθρου 19 παρ. 1β περ. αα' για την επιλογή Επίκουρου Καθηγητή απαιτείται να συντρέχουν μετά τη λήψη του διδακτορικού διπλώματος (βλ. σχετ. ΣΤΕ 3537/1999, 2747/1997, 906/1987). Επομένως, το κατά τα ως άνω αναγνωρισμένο επαγγελματικό έργο ανάλογου επιπέδου σε σχετικό επιστημονικό πεδίο ή εργασία σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής ή συμμετοχή με αμοιβή σε οργανωμένα ερευνητικά προγράμματα επί τρία έτη τουλάχιστον, νοείται μετά την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος (πρβλ. ΣΤΕ 1867/2020).

12. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, μεταξύ των οποίων η εισηγητική έκθεση της τριμελούς επιτροπής (σελ. 4 - 7), καθώς και τα πρακτικά του εκλεκτορικού σώματος, η παρεμβαίνουσα αναγορεύθηκε διδάκτωρ της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου στις 17.1.2017 (βλ. σχετ. και αντίγραφο του διδακτορικού διπλώματος), ήτοι δύο περίπου έτη πριν υποβάλει υποψηφιότητα για την επίδικη κρίση (5.1.2019). Στην εισηγητική έκθεση αναφέρεται, μεταξύ άλλων ότι «Για τον υπολογισμό της αυτοδύναμης διδασκαλίας λήφθηκαν υπόψη μόνο οι δραστηριότητες Νο 1-7 (δηλαδή μετά τη λήψη του διδακτορικού της κας ...) το σύνολο της διδακτικής της εμπειρίας είναι 1 έτος και 7 ½ μήνες μετά την αφαίρεση της επικαλυπτόμενης διδακτικής εμπειρίας συναφή στο γνωστικό αντικείμενο της λογιστικής. Το σύνολο της επαγγελματικής εμπειρίας και της αυτοδύναμης διδασκαλίας της κας ... μετά την επικαλυπτόμενη επαγγελματική/ερευνητική και διδακτική εμπειρία είναι 4 έτη και 11 ½ μήνες και καλύπτει τα 3 έτη όπως ορίζει η νομοθεσία». Στο πρακτικό του εκλεκτορικού σώματος δύο μέλη της εισηγητικής επιτροπής αναφέρουν ότι η παρεμβαίνουσα ήταν

μεταδιδακτορική ερευνήτρια στο γνωστικό αντικείμενο της λογιστικής με τίτλο «Χειραγώγηση Κερδών, Θητεία Ορκωτού Ελεγκτή, Μέγεθος Ορκωτού Ελεγκτή και Ελεγκτικές Αμοιβές κατά την περίοδο χρηματοοικονομικής κρίσης στην Ευρωζώνη/Earnings management, Auditor Tenure, Auditor Size and Audit fees in Eurozone during the financial crisis» και ότι η επαγγελματική/ερευνητική και διδακτική εμπειρία της, συναφής με την προκηρυχθείσα θέση, καλύπτει τα 3 έτη που ορίζει η νομοθεσία (σελ. 6, 7, 10 και 11).

13. Επειδή, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, το εκλεκτορικό σώμα έκρινε ότι η παρεμβαίνουσα πληροί τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο άρθρου 19 παρ. 1β περ. α' του ν. 4009/2011, λαμβάνοντας υπόψη την διδακτική, επαγγελματική και ερευνητική εμπειρία της. Η κρίση, όμως, αυτή, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στη 11η σκέψη, δεν είναι σύννομη. Τούτο, διότι, ανεξαρτήτως του αν η παρεμβαίνουσα έχει επαγγελματική και ερευνητική εμπειρία τουλάχιστον τριών ετών (βλ. σελ. 5 της εισηγητικής έκθεσης), όμως, από τη λήψη του διδακτορικού διπλώματος (17.1.2017) μέχρι τη λήξη της προθεσμίας υποβολής αιτήσεων και δικαιολογητικών για την ένδικη εκλογή (7.1.2019, βλ. σελ. 6 της προκήρυξης)), αλλά και μέχρι τη συνεδρίαση του εκλεκτορικού σώματος (3.4.2019), μπορούσε να ληφθεί υπόψη για την εκλογή της στη θέση του επίκουρου καθηγητή μόνον η επαγγελματική προϋπηρεσία της ως ερευνήτριας στο πλαίσιο του Προγράμματος «ΠΕΝΕΡ ΕΑΠ 2016» για τα χρονικά διαστήματα από 18.1.2017 έως 28.2.2017, από 1.3.2017 έως 3.8.2017 και από 1.5.2018 έως 30.8.2018 (βλ. σχετ. την υπ' αριθ. πρωτ. ΕΛΚΕ-11855/31.8.2018 βεβαίωση της Προέδρου του ΕΛΚΕ του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου), η οποία, όμως, συνυπολογιζόμενης και της ως άνω διδακτικής εμπειρίας της ανερχομένης σε 1 έτος και 7 ½ μήνες, δεν επαρκεί για τη συμπλήρωση του απαιτούμενου ελάχιστου χρόνου της τριετίας για τη συνδρομή των προσόντων για την εκλογή της στην ένδικη θέση. Υπό τα ανωτέρω δεδομένα, ο εξεταζόμενος λόγος είναι βάσιμος. Συνεπώς, δεν παρίσταται νόμιμη η διαδικασία εκλογής της παρεμβαίνουσας, για το λόγο δε αυτό τυγχάνει ακυρωτέα η προσβαλλόμενη πράξη του Προέδρου της Διοικούσας Επιτροπής του ΔΙ.ΠΑ.Ε. με την οποία ολοκληρώθηκε η σύνθετη διοικητική ενέργεια εκλογής της παρεμβαίνουσας στην επίμαχη θέση, απορριπτομένων ως αβασίμων όσων περί του αντιθέτου υποστηρίζονται από το καθ' ου η αίτηση πανεπιστήμιο και την παρεμβαίνουσα.

14. Επειδή, κατόπιν αυτών, η κρινόμενη αίτηση, της οποίας παρέλκει, πλέον, ως αλυσιτελής η εξέταση των λοιπών λόγων ακυρώσεως, πρέπει να γίνει δεκτή, να απορριφθεί η παρέμβαση και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη πράξη, η δε υπόθεση να αναπεμφθεί στο καθ' ου πανεπιστήμιο για νέα νόμιμη κρίση, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στην προηγούμενη σκέψη. Περαιτέρω, πρέπει να αποδοθεί το παράβολο που κατέθεσε ο αιτών (άρθρο 36 παρ. 4 π.δ. 18/1989), να μην καταλογισθεί, ωστόσο, κατ' εκτίμηση των περιστάσεων, σε βάρος του καθ' ου πανεπιστημίου και της παρεμβαίνουσας η δικαστική δαπάνη αυτού (άρθρο 4 παρ. 1 του ν. 702/1977, Α' 268, όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 50 ν. 3659/2008, Α' 77, και άρθρο 275 παρ. 1 εδαφ. ε' του ν. 2727/1999).

(Δέχεται την αίτηση. Απορρίπτει την ασκηθείσα παρέμβαση. Ακυρώνει την πράξη του Προέδρου της Διοικούσας Επιτροπής του ΔΙ.ΠΑ.Ε. περί διορισμού της παρεμβαίνουσας. Αναπέμπει την υπόθεση στο καθ' ου πανεπιστήμιο για νέα νόμιμη, κατά το σκεπτικό κρίση)

Σχόλιο

Ο υπολογισμός του χρόνου προϋπηρεσίας από τη λήψη του διδακτορικού ως προϋπόθεση εκλογής σε θέση μέλους ΔΕΠ ελληνικού ΑΕΙ (ΤρΔΕφΘεσ 395/2021 και

ΣΤΕ 74/2022 Τμ. Γ΄)

Με την πρόσφατη υπ' αριθ. 74/2022 απόφασή της, η 7μελής σύνθεση του Γ΄ Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας επιλήφθηκε του ζητήματος της ερμηνείας και εφαρμογής των *ex lege* προϋποθέσεων εκλογής μελών ΔΕΠ και ειδικότερα του ζητήματος εάν τα προσόντα εκλογής μελών ΔΕΠ πρέπει να συντρέχουν στο σύνολό τους μετά τη λήψη του διδακτορικού ή αν λαμβάνονται υπόψη και προσόντα που προηγήθηκαν της λήψης του διδακτορικού. Η ως άνω απόφαση της 7μελούς σύνθεσης δεν ακολούθησε την άποψη της μειοψηφήσασας εισηγήτριας και κατέληξε σε διαφορετική κρίση από την υπ' αριθ. 1867/2020 απόφαση της 5μελούς σύνθεσης του ίδιου Τμήματος. Το Δικαστήριο έκρινε τα κρίσιμα ζητήματα υπό την ισχύ του άρθρου 19 του ν. 4009/2011, σε συνδυασμό με το άρθρο 14 παρ. 5 περ. ι του ν. 1268/1982.

Η διάταξη του άρθρου 19 παρ. 1 περ. α) και β) του ν. 4009/2011, που αφορά στην διαδικασία εκλογής, εξέλιξης και μονιμοποίησης καθηγητών και υπηρετούντων λεκτόρων, όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου τέταρτου παρ. 1 του ν. 4405/2016 και του άρθρου 83 παρ. 3 του ν. 4485/2017, εισάγει τις ακόλουθες προϋποθέσεις για την εκλογή μελών ΔΕΠ σε θέση επίκουρου καθηγητή:

*«1.α) Προϋπόθεση για εκλογή σε θέση καθηγητή όλων των βαθμίδων είναι η κατοχή διδακτορικού διπλώματος, καθώς και η συνάφεια αυτού του εν γένει ερευνητικού, επιστημονικού, διδακτικού, κλινικού ή καλλιτεχνικού έργου των υποψηφίων με το γνωστικό αντικείμενο της προς πλήρωση θέσης. Η προϋπόθεση κατοχής διδακτορικού διπλώματος για κατάληψη θέσης καθηγητή δεν ισχύει προκειμένου περί γνωστικού αντικείμενου εξαιρετικής και αδιαμφισβήτητης ιδιαιτερότητας, για τα οποία δεν είναι δυνατή ή συνήθης η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής κατά τους κανόνες της οικείας τέχνης ή επιστήμης (*de lege artis*). Στην περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου, προϋπόθεση για την εκλογή αποτελεί το αναγνωρισμένο έργο με βραβεύσεις σε εθνικούς και διεθνείς διαγωνισμούς, η συμμετοχή σε εθνικές και διεθνείς εκθέσεις και γενικώς η εθνική και διεθνής αναγνώριση του έργου. Για τις ειδικές περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου εξακολουθούν να ισχύουν το π.δ. 123/1984 (Α 39), όπως τροποποιήθηκε με το π.δ. 111/1994 (Α 4), το π.δ. 119/2005 (Α 177), το π.δ. 187/1996 (Α 145) το π.δ. 390/1995 (Α 217) και το π.δ. 34/2005 (Α 51).*

«β) Για τα προσόντα εκλογής των μελών ΔΕΠ των ΑΕΙ ισχύουν, επιπλέον της περίπτωσης α τα εξής:

αα) Για την εκλογή σε θέση Επίκουρου Καθηγητή απαιτούνται:

i) Τρία (3) έτη τουλάχιστον:

ή αυτοδύναμης διδασκαλίας μετά την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος στο γνωστικό αντικείμενο του Τομέα σε ΑΕΙ ή ομοταγή ιδρύματα του εξωτερικού ή αναγνωρισμένου επαγγελματικού έργου ανάλογου επιπέδου σε σχετικό επιστημονικό πεδίο ή εργασίας σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής ή συμμετοχής με αμοιβή σε οργανωμένα ερευνητικά προγράμματα.

Το χρονικό διάστημα των τριών (3) ετών μπορεί να κατανέμεται συνδυαστικά στις ανωτέρω δραστηριότητες, οι οποίες σε κάθε περίπτωση είναι αντίστοιχες με το επιστημονικό επίπεδο και συναφείς με το γνωστικό πεδίο της θέσης που προκηρύσσεται.

ii) Πρωτότυπες δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά αναγνωρισμένου κύρους, αυτοδύναμες ή σε συνεργασία με άλλους ερευνητές ή πρωτότυπη επιστημονική μονογραφία, εξαιρουμένων των αυτοεκδόσεων ή συνδυασμός των παραπάνω.

Για την εκλογή θα συνεκτιμάται κατά πόσο το συνολικό έργο του υποψηφίου θεμελιώνει προοπτικές ακαδημαϊκής εξέλιξής του».

Αντίστοιχα, για την εκλογή στη βαθμίδα πρωτοβάθμιου Καθηγητή πρέπει να συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

«γγ) Για την εκλογή σε θέση Καθηγητή α βαθμίδας απαιτούνται:

i) Έξι (6) έτη τουλάχιστον:

αυτοδύναμης διδασκαλίας, μετά την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος στο γνωστικό αντικείμενο του Τομέα, με τεκμηριωμένη συμβολή στη διαμόρφωση και διδασκαλία της ύλης δύο τουλάχιστον μαθημάτων

ή εργασίας σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής

ή αναγνωρισμένου επαγγελματικού έργου σε σχετικό επιστημονικό πεδίο.

Το χρονικό διάστημα των έξι (6) ετών μπορεί να κατανέμεται συνδυαστικά στις ανωτέρω δραστηριότητες, οι οποίες σε κάθε περίπτωση είναι αντίστοιχες με το επιστημονικό επίπεδο και συναφείς με το γνωστικό πεδίο της θέσης που προκηρύσσεται.

ii) Πρωτότυπες δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά αναγνωρισμένου κύρους, από τις οποίες ένας αριθμός πρέπει να είναι αυτοδύναμος

ή πρωτότυπες επιστημονικές μονογραφίες, εξαιρουμένων των αυτοεκδόσεων.

iii) Διδακτική εμπειρία μεταπτυχιακών σπουδών συνιστάμενη στη διδασκαλία επί τριετία, τουλάχιστον, σε Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών ΑΕΙ της χώρας ή της αλλοδαπής

ή επίβλεψη, με την ιδιότητα του επιβλέποντος, μίας τουλάχιστον διδακτορικής διατριβής που έχει ολοκληρωθεί επιτυχώς, από την έναρξη μέχρι την περαίωσή της

ή συμμετοχή σε τριμελείς συμβουλευτικές επιτροπές δύο τουλάχιστον διδακτορικών διατριβών που έχουν ολοκληρωθεί επιτυχώς, από την έναρξη μέχρι την περαίωσή τους

ή διεύθυνση επί τριετία, τουλάχιστον, αναγνωρισμένων Ερευνητικών Ινστιτούτων ή τριετής τουλάχιστον θητεία σε διευθυντική θέση Διεθνών ή Ευρωπαϊκών Οργανισμών ή, προκειμένου περί υποψηφίων καθηγητών των Ιατρικών Σχολών, η κλινική ή κλινικοεργαστηριακή διεύθυνση επί πέντε (5) τουλάχιστον έτη σε Πανεπιστημιακά νοσοκομεία ή νοσοκομεία του ΕΣΥ.

Για την εκλογή συνεκτιμάται κατά πόσο το συνολικό ερευνητικό έργο του υποψηφίου έχει αναγνωριστεί από την επιστημονική κοινότητα».

Η έννοια της τριετούς προϋπηρεσίας (για την εκλογή στην εισαγωγική βαθμίδα του επίκουρου καθηγητή) ή εξαετούς προϋπηρεσίας (για την εκλογή στη βαθμίδα του καθηγητή α' βαθμίδας) από τη λήψη του διδακτορικού έχει απασχολήσει επανειλημμένως τη νομολογία των διοικητικών δικαστηρίων. Σύμφωνα με τη νομολογία του ΣτΕ, τα πανεπιστημιακά όργανα πρέπει να προβαίνουν με ρητές σκέψεις στη διαπίστωση της

συνδρομής των προϋποθέσεων εκλογής, εκτιμώντας το διδακτικό, ερευνητικό και επαγγελματικό έργο των υποψηφίων (ΣτΕ 915/2020, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΣτΕ 1728/2000, ΣτΕ 2571/1993, 5269/1995). Η παρέλευση, επομένως, τριετίας από τη λήψη του διδακτορικού διπλώματος πρέπει, σε κάθε περίπτωση, να ελέγχεται από το εκλεκτορικό σώμα (ΣτΕ 915/2020, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

Βάσει της ρητής διατύπωσης της διάταξης του άρθρου 19 παρ. 1 β) αα) περ. ι) του ν. 4009/2011, που αφορά στην εκλογή σε θέση επίκουρου καθηγητή «*Το χρονικό διάστημα των τριών (3) ετών μπορεί να κατανέμεται συνδυαστικά στις ανωτέρω δραστηριότητες, οι οποίες σε κάθε περίπτωση είναι αντίστοιχες με το επιστημονικό επίπεδο και συναφείς με το γνωστικό πεδίο της θέσης που προκηρύσσεται*». Αντίστοιχη και η διατύπωση της παρ. 1 γγ) περ. ι) του ανωτέρω άρθρου 19 όσον αφορά στα προσόντα εκλογής σε θέση καθηγητή α΄ βαθμίδας: «*Το χρονικό διάστημα των έξι (6) ετών μπορεί να κατανέμεται συνδυαστικά στις ανωτέρω δραστηριότητες, οι οποίες σε κάθε περίπτωση είναι αντίστοιχες με το επιστημονικό επίπεδο και συναφείς με το γνωστικό πεδίο της θέσης που προκηρύσσεται*».

Ούτως, έχει κριθεί ότι οι εναλλακτικές προϋποθέσεις εκλογής μπορούν να ληφθούν υπόψη σε συνδυασμό (ΣτΕ 1118/2000, ΣτΕ 915/2020, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Εξεταστέο είναι κατά πόσο από τη συνδυαστική εφαρμογή του επαγγελματικού και διδακτικού έργου μπορεί να καλυφθεί ο ελάχιστος χρόνος της τριετίας (βλ. γνωμοδότηση ΝΣΚ 56/2020, ad hoc ΣτΕ 3537/1999 σκ. 4, 2747/1997 σκ.5, ΔΕφΛαρ. 594/2013 σκ. 13), ζήτημα το οποίο απαντάται από την συγκλίνουσα γνώμη του Προέδρου της 7μελούς σύνθεσης του Γ΄ Τμήματος του ΣτΕ στο πλαίσιο της υπ' αριθ. 74/2022 απόφασης, σύμφωνα με την οποία «*Οι προϋποθέσεις αυτές μπορούν να ληφθούν υπόψη και σε συνδυασμό μεταξύ τους και άρα μπορεί να έχουν πραγματοποιηθεί εντός του αυτού χρονικού διαστήματος (βλ. ΣτΕ 3246/1996, 915/2020, 1728/2020, πρβλ. ΣτΕ 1118/2000). Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, αν στις συνδυαστικώς λαμβανόμενες υπόψη προϋποθέσεις περιλαμβάνεται και το εκτεταμένο επαγγελματικό έργο, δεν απαιτείται το σύνολο αυτών να περιλαμβάνει την εξαετία*» (ΣτΕ 74/2022, Γ΄ Τμ. 7μ., σκ. 12 και αντίστοιχα σκ. 14).

Στο πλαίσιο της ΣτΕ 1118/2000 γινόταν αναφορά στον συνδυασμό διαφορετικών προσόντων και όχι στην επικάλυψη, κρίθηκε δε ότι ο εκλεγείς πληρούσε τα προσόντα που προέβλεπε ο προϊσχύσας ν. 1268/1982.

«*[.] ο παρεμβαίνων είχε τα προσόντα τα απαιτούμενα από τη διάταξη του άρθρου 14 παρ. 4 περ. ι) του ν. 1268/1982. Και πιο συγκεκριμένα ότι είχε την διαρκέσασα άνω των τριών ετών αυτοδύναμη διδασκαλία του ως assistant professor στο Πανεπιστήμιο DULUTH της Μινεσότα, καθώς και πολυετή ερευνητική δραστηριότητα στα προεκτεθέντα ερευνητικά κέντρα του Πανεπιστημίου της Μινεσότα, τον απαιτούμενο δηλαδή από την προαναφερθείσα διάταξη συνδυασμό των δύο αυτών προσόντων. Πρέπει, συνεπώς, να απορριφθεί ως αβάσιμος ο περί του αντιθέτου εξεταζόμενος λόγος ακυρώσεως, ενώ περαιτέρω οι ισχυρισμοί του αιτούντος, με τους οποίους αμφισβητείται το αν η διδασκαλία του παρεμβαίνοντος ως assistant professor στο Πανεπιστήμιο DULUTH της Μινεσότα για τετραετή αυτοδύναμη διδασκαλία και το αν η ερευνητική του δραστηριότητα στα ως άνω ερευνητικά κέντρα καλύπτει την απαίτηση του νόμου για ερευνητική δραστηριότητα σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα, είναι απορριπτέοι προεχόντως ως απαραδέκτως το πρώτον με το υπόμνημα προβαλλόμενοι [..]*».

Περαιτέρω, με την ΣτΕ 1728/2000 νομολογήθηκε ότι:

«[...] της παρ. 3 του άρθρου 14 του ν. 1268/1982, προϋπόθεση για την εκλογή σε θέση επίκουρου καθηγητή δεν αποτελεί απλώς η πάροδος χρονικού διαστήματος δύο ετών από της λήψεως του διδακτορικού διπλώματος, εφόσον αφενός δεν απαιτείται η πάροδος διετίας για όλες τις προβλεπόμενες από την ως άνω διάταξη εναλλακτικές προϋποθέσεις εκλογής (βλ. ΣτΕ 3246/1996) και αφετέρου οι προϋποθέσεις αυτές μπορούν να ληφθούν υπόψη και σε συνδυασμό μεταξύ τους και άρα μπορεί να έχουν πραγματοποιηθεί εντός του αυτού χρονικού διαστήματος (πρβλ. ΣτΕ 1118/2000). Κατ' ακολουθία των ανωτέρω για την διαπίστωση της συνδρομής των προϋποθέσεων εκλογής απαιτείται εκτίμηση του διδακτικού, ερευνητικού και επαγγελματικού έργου του υποψηφίου, στην οποία πρέπει να προβούν με ρητές σκέψεις τα αρμόδια πανεπιστημιακά όργανα (πρβλ. ΣτΕ 2571/1993, 5269/1995). Στην προκειμένη περίπτωση, το θέμα της συνδρομής ή μη των ως άνω προϋποθέσεων στο πρόσωπο του αιτούντος ετέθη κατά την επίδικη διαδικασία εκλογής».

Σημειώνεται ότι στην παρεμφερή νομοθεσία των ΤΕΙ -μετά την ανωτατοποίηση τους με τον νόμο 2916/2001- είχε νομολογηθεί με την υπ' αριθ. 1728/2014 του Συμβουλίου της Επικρατείας ότι:

«[...] Επειδή, από τις προπαρατεθείσες διατάξεις συνάγεται ότι για την εκλογή επίκουρου καθηγητή ΤΕΙ απαιτείται, μεταξύ των άλλων, ως προσόν τετραετής τουλάχιστον επαγγελματική απασχόληση, διαζευκτικώς με την ισόχρονη εργασία σε ερευνητικά κέντρα ή την αμειβόμενη συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα, η οποία πρέπει να είναι συναφής με το γνωστικό αντικείμενο της προς πλήρωση θέσης και υψηλού επιπέδου. Η διαπίστωση της συνδρομής του προσόντος αυτού στο πρόσωπο των υποψηφίων ανήκει στην εισηγητική επιτροπή και, ακολούθως, στο εκλεκτορικό σώμα, το οποίο οφείλει να αποφανθεί αιτιολογημένα τόσο για τη συνάφεια της επαγγελματικής απασχόλησης των υποψηφίων σε σχέση με το γνωστικό αντικείμενο της προς πλήρωση θέσης όσο και για το επίπεδο αυτής της απασχόλησης. Περαιτέρω, από τις ίδιες διατάξεις συνάγεται ότι ως επαγγελματική απασχόληση θεωρείται κατ' αρχήν η άσκηση του οικείου επαγγέλματος, είτε ελευθέρως, είτε με σχέση εξαρτημένης εργασίας, σε δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα (ΣτΕ 1420/2011, πρβλ. ΣτΕ 3318, 3320/2003), στην τετραετή δε επαγγελματική απασχόληση μπορούν να περιλαμβάνονται μέχρι δύο έτη, κατ' ανώτατο όριο, αυτοδύναμης διδασκαλίας που έχει παρασχεθεί σε πανεπιστήμια ή ΤΕΙ, χρόνος, όμως, διδακτικού έργου και επαγγελματικής δραστηριότητας που ασκούνται παραλλήλως δεν δύναται να υπολογισθεί διακεκριμένα για την συμπλήρωση της τετραετούς επαγγελματικής απασχόλησης (βλ. ΣτΕ 1420/2011, πρβλ. ΣτΕ 3382/2008)».

Αντίστοιχη κρίση όσον αφορά στις διαδικασίες εκλογής στα ΤΕΙ συναντάται και στις ΣτΕ 2044/2002 και ΣτΕ 1420/2011. Αξίζει, όμως, να σημειωθεί ότι η ανωτέρω κρίση αφορούσε σε εκλογές στα ΤΕΙ και δη ανώτερης βαθμίδας και όχι εκλογή σε θέση εισαγωγικής βαθμίδας επίκουρου καθηγητή.

Πρόσφατα, με την υπ' αριθ. 56/2020 Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους επί του ερωτήματος αν η τριετής εργασία σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής ή η συμμετοχή με αμοιβή σε οργανωμένα ερευνητικά προγράμματα που τίθεται ως προϋπόθεση, διαζευκτικώς ή/και συνδυαστικώς με τις προϋποθέσεις της τριετούς αυτοδύναμης διδασκαλίας ή του τριετούς αναγνωρισμένου επαγγελματικού έργου, για την εκλογή μέλους ΔΕΠ στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή, πρέπει να έχει διανυθεί μετά τη λήψη του διδακτορικού διπλώματος, έγιναν δεκτά τα εξής:

«[...] 3. Με την ως άνω διάταξη του άρθρου 19 παρ. 1 περ. β' υποπερ. α.α.ι του ν. 4009/2011, για την εκλογή μέλους ΔΕΠ στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή, πέραν της

κατοχής διδακτορικού διπλώματος και της συνάφειας αυτού καθώς και του εν γένει ερευνητικού, επιστημονικού, διδακτικού, κλινικού ή καλλιτεχνικού έργου των υποψηφίων με το γνωστικό αντικείμενο της προς πλήρωση θέσης και των λοιπών προϋποθέσεων, για τις οποίες δεν πρόκειται εν προκειμένω, τίθενται, επιπλέον, ως προϋποθέσεις, διαζευκτικώς: α) είτε η τριετής τουλάχιστον αυτοδύναμη διδασκαλία μετά την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος στο γνωστικό αντικείμενο του Τομέα σε ΑΕΙ ή ομοταγή ιδρύματα του εξωτερικού, β) είτε η τριετής τουλάχιστον άσκηση αναγνωρισμένου επαγγελματικού έργου ανάλογου επιπέδου σε σχετικό επιστημονικό πεδίο, γ) είτε η τριετής τουλάχιστον εργασία σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής είτε η τριετής τουλάχιστον συμμετοχή με αμοιβή σε οργανωμένα ερευνητικά προγράμματα, οι δραστηριότητες δε αυτές πρέπει σε κάθε περίπτωση να είναι αντίστοιχες με το επιστημονικό επίπεδο και συναφείς με το γνωστικό πεδίο της θέσης που προκηρύσσεται. Εν όψει του διαζευκτικού και, ως εκ τούτου, ισοδύναμου χαρακτήρα των προϋποθέσεων αυτών (ΣτΕ 1467/1997), για την εκλογή στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή απαιτείται είτε η αυτοτελής συνδρομή οποιασδήποτε απ' αυτές τις προϋποθέσεις είτε η συνδυαστική συνδρομή αυτών, εν όψει της προβλεπόμενης δυνατότητας πλήρωσης του ελάχιστου χρόνου των τριών (3) ετών συνδυαστικώς από τις δραστηριότητες αυτές.

4. Εκ των ανωτέρω παρέπεται ότι, η τριετής εργασία σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα ή η τριετής συμμετοχή με αμοιβή σε οργανωμένα ερευνητικά προγράμματα που τίθεται ως προϋπόθεση, διαζευκτικώς ή/και συνδυαστικώς με τις προϋποθέσεις της τριετούς αυτοδύναμης διδασκαλίας ή του τριετούς αναγνωρισμένου επαγγελματικού έργου, για την εκλογή στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή, πρέπει να έχει διανυθεί και διεξαχθεί μετά την λήψη του διδακτορικού διπλώματος και τούτο, διότι, όπως έχει γίνει δεκτό, μόνο έτσι η ερευνητική αυτή δραστηριότητα αντιστοιχεί στο υψηλότερο επιστημονικό επίπεδο, στις αυξημένες απαιτήσεις του οποίου πρέπει να ανταποκρίνεται ο υποψήφιος για κατάληψη θέσεως ΔΕΠ μετά την εκ μέρους του ολοκλήρωση της διαδικασίας απόκτησης του διδακτορικού του διπλώματος, δεδομένου ότι το δίπλωμα αυτό απλώς πιστοποιεί, ότι ο κάτοχος του έχει φθάσει στο απαιτούμενο ελάχιστο επίπεδο επιστημονικής ωριμότητας, που απαιτείται ως αφετηρία για την μετέπειτα ακαδημαϊκή του εξέλιξη (ΑΔ ΗΟC ΣτΕ 3537/1999 σκ. 4, 2747/1997 ... σκ. 5, ΔΕφΛαρ 594/2014 σκ. 13). Επισημαίνεται δε ότι οι αποφάσεις αυτές εκδόθηκαν καθ' ερμηνεία και εφαρμογή της ομοίου ρυθμιστικού περιεχομένου, ως προς τις διαζευκτικώς απαιτούμενες προϋποθέσεις της αυτοδύναμης διδασκαλίας ή της ερευνητικής δραστηριότητας, διάταξης του άρθρου 14 παρ. 3 περ. ι του ν. 1268/1982 και δεν παρέχεται, συνεπώς, έρεισμα για διαφορετική ερμηνευτική προσέγγιση εν προκειμένω. Η περί του αντιθέτου δε εκδοχή που διατυπώνεται ως προβληματισμός στο έγγραφο του ερωτήματος ότι, μετά την κατάργηση (με το ν. 4009/2011) της βαθμίδας του Λέκτορα και τον εισαγωγικό, πλέον, χαρακτήρα της βαθμίδας του Επίκουρου Καθηγητή, δεν έχει εφαρμογή η ως άνω ερμηνευτική-νομολογιακή προσέγγιση, διότι αυτή διαμορφώθηκε υπό το καθεστώς του ν. 1286/1982 που προέβλεπε και τη βαθμίδα του Λέκτορα, για την εκλογή στην οποία απαιτούνταν λιγότερα προσόντα και, έτσι, για την εκλογή στη βαθμίδα του Επίκουρου ακολουθήθηκε «μία πιο αυστηρή ερμηνευτική προσέγγιση ως προς τα απαιτούμενα προσόντα επιλογής, τελολογικού χαρακτήρα και όχι περιοριζόμενη στη γραμματική διατύπωση της διάταξης», δεν έχει έρεισμα στο νόμο και τούτο, διότι, οι κρίσιμες εν προκειμένω ως άνω προϋποθέσεις για την εκλογή στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή τόσο υπό το καθεστώς του άρθρου 14 του ν. 1268/1982 όσο και υπό το ισχύον καθεστώς του άρθρου 19 του ν. 4009/2011, πλην της διαφοροποίησης του ελάχιστου χρόνου άσκησης των σχετικών δραστηριοτήτων, είναι κατά βάση οι ίδιες, εάν ήθελε δε ο

νομοθέτης να τις διαφοροποιήσει, λόγω του εισαγωγικού (πλέον) χαρακτήρα της βαθμίδας του Επίκουρου Καθηγητή, θα το όριζε ρητώς.

Απάντηση 5. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, η απάντηση επί του τεθέντος ερωτήματος, είναι η εξής: Η τριετής εργασία σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής ή η συμμετοχή με αμοιβή σε οργανωμένα ερευνητικά προγράμματα που τίθεται ως προϋπόθεση, διαζευκτικώς ή/και συνδυαστικώς με τις προϋποθέσεις της τριετούς αυτοδύναμης διδασκαλίας ή του τριετούς αναγνωρισμένου επαγγελματικού έργου, για την εκλογή μέλους ΔΕΠ στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή, πρέπει να έχει διανυθεί και διεξαχθεί μετά τη λήψη του διδακτορικού διπλώματος».

Περαιτέρω, επί ερωτήματος εάν για την εκλογή στην βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή μπορεί να προσμετρηθεί στο διπλάσιο ο χρόνος αυτοδύναμης διδασκαλίας σε ΑΕΙ που παρασχέθηκε κατά το δεύτερο (εαρινό) εξάμηνο σπουδαστικού έτους, κατά το οποίο ο υποψήφιος παρείχε αυτοδύναμη διδασκαλία τόσο των μαθημάτων του εξαμήνου αυτού όσο και του πρώτου (χειμερινού) εξαμήνου του ίδιου σπουδαστικού έτους, τα οποία δεν πραγματοποιήθηκαν κατά το χειμερινό εξάμηνο, λόγω της έλλειψης έκτακτου διδακτικού προσωπικού, κρίθηκε με την υπ' αριθ. 11/2021 γνωμοδότηση του Γ' Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ότι:

«[...] η πιθέμενη διαζευκτικώς προϋπόθεση της τουλάχιστον τριετούς αυτοδύναμης διδασκαλίας σε ΑΕΙ της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, συμπληρωμένη κατά τον χρόνο της κρίσης, είναι πρόδηλο ότι αναφέρεται σε χρόνο υπολογιζόμενο σε ημερολογιακά και όχι σε διδακτικά έτη, ή διδακτικά εξάμηνα (πρβλ. ΣτΕ 737/2003 σκ. 7, ΝΣΚ 505/2002), του νόμου αποβλέποντος στον χρονικό υπολογισμό της αυτοδύναμης διδασκαλίας και όχι στον ποσοτικό υπολογισμό αυτής, με την αναλογική της αναγωγή στον χρόνο που αντιστοιχεί με βάση της ελάχιστες προβλεπόμενες ώρες διδασκαλίας του ακαδημαϊκού εξαμήνου (άρθρα 31 και 33 του ν. 4009/2011) και, συνεπώς, δεν είναι δυνατή η προσμέτρηση στο διπλάσιο του χρόνου αυτοδύναμης διδασκαλίας σε ΑΕΙ, μαθημάτων διαφορετικών εξαμήνων (χειμερινού και εαρινού), τα οποία παρασχέθηκαν κατά το εαρινό εξάμηνο, εντός, δηλαδή, του ίδιου χρονικού διαστήματος. Η άποψη αυτή επιρρωνύεται και από τη νομολογιακή παραδοχή ότι κατά την προσμέτρηση του κατά περίπτωση προβλεπόμενου ελάχιστου χρόνου εκπαιδευτικής πείρας, λαμβάνεται υπόψη αυτό καθαυτό το χρονικό διάστημα παροχής του διδακτικού έργου, αδιαφόρως εάν αυτό έχει παρασχεθεί υπό καθεστώς μειωμένου ή πλήρους ωραρίου (ΣτΕ 3741, 3742/2013, 2420/2001 κ.α.), καθώς και τη νομολογιακή παραδοχή ότι χρόνος διδακτικού έργου που παρέχεται παράλληλα με την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας δεν υπολογίζεται διακεκριμένα (ΣτΕ 1728/2014, 1420/2011, 3382/2008), η αντίθετη δε εκδοχή θα οδηγούσε στο άτοπο, να πληρείται η προϋπόθεση αυτή από υποψήφιο, ο οποίος, παρείχε αυτοδύναμο διδακτικό έργο κατά το ίδιο χρονικό διάστημα παράλληλα σε περισσότερα του ενός ΑΕΙ ή σε διαφορετικά Τμήματα του ίδιου ΑΕΙ (ως έχει δικαίωμα), κατ' αυθαίρετη «σμίκρυνση» του ελάχιστου προβλεπόμενου χρόνου αυτοδύναμης διδασκαλίας, χωρίς, μάλιστα, στις περιπτώσεις που απαιτείται η ελάχιστη αυτοδύναμη διδασκαλία να έχει διανυθεί μετά την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος (όπως λ.χ. προβλέπει η μη εφαρμοζόμενη εν προκειμένω διάταξη του άρθρου 19 παρ. 1 περ. β.α.ί του ν. 4009/2011), να έχει παρέλθει και το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα από τη λήψη του διδακτορικού διπλώματος. [...]» κατέληξε δε το Τμήμα του ΝΣΚ ότι «δ) Δεν είναι δυνατή η προσμέτρηση στο διπλάσιο του χρόνου αυτοδύναμης διδασκαλίας υποψηφίου σε ΑΕΙ, μαθημάτων δύο διαφορετικών διδακτικών εξαμήνων, τα οποία παρασχέθηκαν εντός του ίδιου χρονικού διαστήματος (ομοφώνως)».

Συναφώς, με την υπ' αριθ. 68/2017 γνωμοδότηση του ΝΣΚ κρίθηκε ότι η κατά την παράγραφο 3.β.(ι) του άρθρου 2 του π.δ. 187/1996 χρονική προϋπόθεση της «τουλάχιστον εξαετούς επαγγελματικής πείρας ως σολίστ μετά τη λήψη του διπλώματος ή πτυχίου» για την εκλογή μέλους ΔΕΠ στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή στο γνωστικό αντικείμενο της «οργανικής μουσικής εκτέλεσης ή της διδασκαλίας μουσικών οργάνων», συνιστά απαιτούμενη προϋπόθεση, η οποία εφόσον συντρέχει στο πρόσωπο του υποψηφίου λαμβάνεται υπόψη ως κριτήριο αξιολόγησης σε συνδυασμό με τα λοιπά κριτήρια, ενώ σε περίπτωση που δεν συντρέχει, επιφέρει τον αποκλεισμό του υποψηφίου.

Αντίστοιχα, με την υπ' αριθ. 195/2017 γνωμοδότησή του αποφάνθηκε το ΝΣΚ ότι η χρονική προϋπόθεση της «τουλάχιστον εξαετούς επαγγελματικής πείρας ως σολίστ μετά τη λήψη του διπλώματος ή πτυχίου» για την εκλογή μέλους ΔΕΠ στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή πρέπει να συντρέχει κατά το χρόνο λήξης της αποκλειστικής προθεσμίας υποβολής των υποψηφιοτήτων.

Σημειωτέον ότι, με την υπ' αριθ. 505/2002 γνωμοδότηση του ΝΣΚ, είχε κριθεί ότι οι υποψήφιοι για εκλογή σε θέση Επίκουρου Καθηγητή, θα πρέπει να έχουν αποκτήσει την αυτοδύναμη διδασκαλία μετά την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος, να έχει αυτή διαρκέσει κατ' ελάχιστον δύο έτη και η διετία της αυτοδύναμης διδασκαλίας να έχει συμπληρωθεί κατά το χρόνο της κρίσης του υποψηφίου για εκλογή, εξέλιξη και λαμβάνεται η σχετική απόφαση του εκλεκτορικού σώματος. Ο υπολογισμός της διετίας της αυτοδύναμης διδασκαλίας θα γίνει με βάση την ημέρα της κρίσης και θα ανατρέχει στην αντίστοιχη ημερομηνία του δεύτερου προηγούμενου χρόνου.

Η ανωτέρω κρίση θεωρούμε ότι δεν είναι ορθή και ότι οι χρονικές προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης υποψηφιότητας και όχι κατά το μεταγενέστερο χρόνο της κρίσης ενώπιον του εκλεκτορικού σώματος.

Με την πρόσφατη υπ' αριθ. 395/2021 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης νομολογήθηκε ότι τα τυπικά προσόντα που ορίζονται στη διάταξη του άρθρου 19 παρ. 1 του ν. 4009/2011 της τριετούς αυτοδύναμης διδασκαλίας ή εργασίας σε ερευνητικά κέντρα ή αναγνωρισμένο επαγγελματικό έργο ή εργασία σε αναγνωρισμένα κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής ή συμμετοχή με αμοιβή σε οργανωμένα ερευνητικά προγράμματα, πρέπει να συντρέχουν μετά τη λήψη του διδακτορικού διπλώματος. Καταλήγει δε η απόφαση ότι: *«Η δε ερμηνευτική εκδοχή ότι η τριετία συνδέεται με την λήψη της διδακτορικής διατριβής μόνο με το προσόν της αυτοδύναμης διδασκαλίας, έρχεται σε αντίθεση, αφενός με την δυνατότητα να συνδυασθούν τα προσόντα, αφετέρου με την παράθεση από τον νόμο διαζευκτικών περιπτώσεων... Επειδή, σύμφωνα με τις μνημονευθείσες στην 6η σκέψη διατάξεις, η κατοχή διδακτορικού διπλώματος είναι, κατ' αρχήν, το βασικό ελάχιστο προαπαιτούμενο για κάθε περαιτέρω αξιολόγησης προς επιλογή μέλους ΔΕΠ οποιασδήποτε βαθμίδας, στην οποία περιλαμβάνεται και η βαθμίδα του καθηγητή. Τούτο, όχι μόνο στοιχεί προς τη ρητή διάταξη του άρθρου 19 της παρ. 1α του ν. 4009/2011, με την οποία προβλέπεται ότι η κατοχή διδακτορικού διπλώματος αποτελεί προϋπόθεση για την εκλογή σε θέση καθηγητή όλων των βαθμίδων, αλλά και συνάδει με την φύση του διδακτορικού διπλώματος ως πιστοποιούντος την βασική εκείνη επιστημονική συγκρότηση που είναι αναγκαία για κάθε περαιτέρω ακαδημαϊκή εξέλιξη... Επομένως, το κατά τα ως άνω αναγνωρισμένο επαγγελματικό έργο αναλόγου επιπέδου σε σχετικό επιστημονικό πεδίο ή εργασία σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής ή η συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα επί τρία έτη τουλάχιστον, νοείται μετά την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος (πρβλ. ΣτΕ 1867/2020)».*

Η ανωτέρω απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης ήταν σύμφωνη με την υπ' αριθ. 1867/2020 απόφαση της 5μελούς σύνθεσης του Γ' Τμήματος του ΣτΕ, με την οποία κρίθηκε ότι:

«[...] η κατοχή διδακτορικού διπλώματος είναι, κατ' αρχήν, το βασικό ελάχιστο προαπαιτούμενο για κάθε περαιτέρω αξιολόγηση προς επιλογή μέλους ΔΕΠ οποιασδήποτε βαθμίδας, στην οποία περιλαμβάνεται και η βαθμίδα του καθηγητή. Τούτο, όχι μόνο στοιχεί προς τη ρητή διάταξη της παραγράφου 1α του άρθρου 19 του ν. 4009/2011, με την οποία προβλέπεται ότι η κατοχή διδακτορικού διπλώματος αποτελεί προϋπόθεση για την εκλογή σε θέση καθηγητή όλων των βαθμίδων, αλλά και συνάδει με τη φύση του διδακτορικού διπλώματος ως πιστοποιούντος τη βασική εκείνη επιστημονική συγκρότηση που είναι αναγκαία για κάθε περαιτέρω ακαδημαϊκή εξέλιξη. Από τη βασική αυτή παραδοχή του νομοθέτη συνάγεται περαιτέρω ότι και τα τυπικά προσόντα που ορίζονται στις διατάξεις του άρθρου 14 παρ. 5 περ. ι του ν. 1268/1982 για την επιλογή καθηγητή απαιτείται να συντρέχουν μετά τη λήψη του διδακτορικού διπλώματος (βλ. σχετ. ΣτΕ 3537/1999, 2747/1997, 906/1987). Τούτο προκύπτει και από τις προπαρασκευαστικές εργασίες της ψήφισης του ως άνω ν. 1268/1982 στη Βουλή, κατά τη συζήτηση του άρθρου 14 (βλ. σελ. 5140 των Πρακτικών της Συνεδρίασης ΡΚΒ' της 24ης Ιουνίου 1982, την ακόλουθη ερμηνευτική δήλωση του Υφυπουργού Παιδείας: «Η ... ερμηνευτική δήλωσή μου είναι σχετική με την διετή εργασία που λέμε σε ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής. Εννοούμε με αυτό ότι αποτελεί ένα πρόσθετο τυπικό προσόν σε σχέση με την κατοχή διδακτορικού διπλώματος. Δηλαδή ότι "καλύπτει διετή περίοδο μετά την λήψη διδακτορικού διπλώματος". Διότι θα το περιλαμβάναμε στο διδακτορικό δίπλωμα μόνο αν θα λέγαμε μόνο διδακτορικό δίπλωμα ως τυπικό προσόν. ...»). Επομένως, η κατά τα ως άνω εργασία επί έξι έτη σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής με τεκμηριωμένη συμβολή στην ανάπτυξη των ερευνητικών προγραμμάτων, νοείται μετά την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος. Είναι δε διάφορο το ότι ο χρόνος αυτός είναι δυνατόν να μειωθεί –ή και να ελαχιστοποιηθεί– εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 6 του άρθρου 14 του ν. 1268/1982 (ΣτΕ 1769/2007). Κατά τη γνώμη, όμως, της Συμβούλου Μ. Τριπολιτσιώτη και του Παρέδρου Ι. Παπαγιάννη, από τη σαφή γραμματική διατύπωση της διάταξης του άρθρου 14 παρ. 5 περ. ι του ν. 1268/1982 προκύπτει ότι η πάροδος έξι ετών από την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος απαιτείται μόνο για την εξαιτητή αυτοδύναμη διδασκαλία, όχι όμως και για τα λοιπά μνημονευόμενα στη διάταξη αυτή τυπικά προσόντα, που απαιτούνται διαζευκτικά για την εκλογή σε θέση καθηγητή».

Η ανωτέρω υπόθεση που αφορά στην εκλογή σε βαθμίδα καθηγητή α' βαθμίδας, παραπέμφθηκε στην επταμελή σύνθεση, η πλειοψηφία της οποίας δεν συντάχθηκε με την ανωτέρω θέση. Σύμφωνα με τη σκέψη 12 της υπ' αριθ. 74/2022 απόφασης, κρίθηκε ότι:

«12. Επειδή, από τις μνημονευθείσες στην σκέψη 6 διατάξεις και μεν συνάγεται ότι η κατοχή διδακτορικού διπλώματος απαιτείται ως τυπικό προσόν για την επιλογή μέλους ΔΕΠ οποιασδήποτε βαθμίδας, όπως, όμως, προκύπτει από τη σαφή διατύπωση της ανωτέρω διάταξης του άρθρου 14 παρ. 5 περ. ι του ν. 1268/1982 η πάροδος έξι ετών από την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος απαιτείται μόνο για την εξαιτητή αυτοδύναμη διδασκαλία, όχι δε και για τα λοιπά μνημονευόμενα στη διάταξη αυτή προσόντα, που απαιτούνται διαζευκτικά για την εκλογή σε θέση καθηγητή (πρβλ. ΣτΕ 915/2020, 1728, 1539/2000, 1467/1997, 5700, 3246/1996). Επομένως, η κατά τα ανωτέρω εργασία επί έξι έτη σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής με τεκμηριωμένη συμβολή στην ανάπτυξη των ερευνητικών προγραμμάτων, νοείται ανεξάρτητα από τον χρόνο απόκτησης του διδακτορικού διπλώματος. Κατά τη γνώμη του Προέδρου του

Τμήματος Δ. Σκαλτσούνη, από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτουν τα ακόλουθα: Η κατοχή διδακτορικού διπλώματος απαιτείται ως τυπικό προσόν για την επιλογή μέλους ΔΕΠ οποιασδήποτε βαθμίδας. Περαιτέρω, οι προϋποθέσεις που ορίζονται στις διατάξεις του άρθρου 14 παρ. 5 περ. ι του ν. 1268/1982 για την επιλογή καθηγητή πρώτης βαθμίδας απαιτείται να συντρέχουν μετά την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος. Ειδικότερα, μετά την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος απαιτούνται τουλάχιστον έξι έτη αυτοδύναμης διδασκαλίας ή εργασία επί έξι έτη σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής με τεκμηριωμένη συμβολή στην ανάπτυξη των ερευνητικών προγραμμάτων (βλ. σχετική ερμηνευτική δήλωση του Υφυπουργού Παιδείας σελ. 5140 των Πρακτικών τη Συνεδρίασης ΡΚΒ της Βουλής της 24ης Ιουνίου 1982, βλ. σχετ. ΣτΕ 3537/1999, 2747/1997, 906/1987) ή εκτεταμένο επαγγελματικό έργο σε σχετικό επιστημονικό πεδίο· για την τελευταία προϋπόθεση δεν απαιτείται πάροδος εξαιτίας από την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος (βλ. σχετ. ΣτΕ 3246/1996, 915/2020, 1728/2020). Οι προϋποθέσεις αυτές μπορούν να ληφθούν υπόψη και σε συνδυασμό μεταξύ τους και άρα μπορεί να έχουν πραγματοποιηθεί εντός του αυτού χρονικού διαστήματος (βλ. ΣτΕ 3246/1996, 915/2020, 1728/2020, πρβλ. ΣτΕ 1118/2000). Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, αν στις συνδυαστικώς λαμβανόμενες υπόψη προϋποθέσεις περιλαμβάνεται και το εκτεταμένο επαγγελματικό έργο, δεν απαιτείται το σύνολο αυτών να περιλαμβάνει την εξαιτία».

Μειοψήφησε η εισηγήτρια, διατυπώνοντας την κατωτέρω αποκλίνουσα άποψη:

«Από τις ανωτέρω διατάξεις, σε συνδυασμό ερμηνευόμενες κατά το γράμμα και τον σκοπό τους, συνάγεται ότι η κατοχή διδακτορικού διπλώματος είναι, σε κάθε περίπτωση, το βασικό ελάχιστο για κάθε περαιτέρω αξιολόγηση προς επιλογή μέλους ΔΕΠ οποιασδήποτε βαθμίδας, και εκείνης του καθηγητή. Τούτο όχι μόνο στοιχεί προς τη ρητή διάταξη της παραγράφου 1α του άρθρου 19 του ν. 4009/2011, με την οποία προβλέπεται ότι "η κατοχή διδακτορικού διπλώματος" αποτελεί, αδιακρίτως "προϋπόθεση για την εκλογή σε θέση καθηγητή όλων των βαθμίδων" αλλά και συνάδει με τη φύση του διδακτορικού διπλώματος ως πιστοποιούντος τη βασική εκείνη επιστημονική συγκρότηση που είναι αναγκαία για κάθε περαιτέρω ακαδημαϊκή εξέλιξη. Από τη βασική αυτή παραδοχή του νομοθέτη συνάγεται ότι τα "προσόντα" εν γένει που ορίζονται στις διατάξεις του άρθρου 14 παρ. 5 περ. ι του ν. 1268/1982 για την επιλογή καθηγητή πρώτης βαθμίδας, ακόμα και εκεί όπου στις διατάξεις αυτές δεν ορίζεται τούτο ρητώς (όπως ορίζεται στην περίπτωση της αυτοδύναμης διδασκαλίας), απαιτείται σε κάθε περίπτωση να έχουν αποκτηθεί -και ο απαιτούμενος χρόνος να έχει διανυθεί- μετά τη λήψη του διδακτορικού διπλώματος (πρβλ. ΣτΕ 3537/1999, 2747/1997, 906/1987). Τούτο προκύπτει και από τις προπαρασκευαστικές εργασίες της ψήφισης του ως άνω ν. 1268/1982 στη Βουλή, κατά τη συζήτηση του άρθρου 14 «Η ... ερμηνευτική δήλωσή μου είναι σχετική με την διετή εργασία που λέμε σε ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής. Εννοούμε με αυτό ότι αποτελεί ένα πρόσθετο τυπικό προσόν σε σχέση με την κατοχή διδακτορικού διπλώματος. Δηλαδή ότι "καλύπτει διετή περίοδο μετά την λήψη διδακτορικού διπλώματος". Διότι θα το περιλαμβάναμε στο διδακτορικό δίπλωμα μόνο αν θα λέγαμε μόνο διδακτορικό δίπλωμα ως τυπικό προσόν. ...»). Επομένως, κατά την μειοψηφήσασα αυτή γνώμη, η κατά τα ανωτέρω προβλεπόμενη στον νόμο εργασία επί έξι έτη σε αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα της χώρας ή της αλλοδαπής με τεκμηριωμένη συμβολή στην ανάπτυξη των ερευνητικών προγραμμάτων ή το εκτεταμένο επαγγελματικό έργο, νοείται μετά την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος»

Συνελόντι ειπείν, η άποψη που είχε επικρατήσει στην πενταμελή σύνθεση του Γ' Τμήματος του ΣτΕ και εκφράζεται στην υπ' αριθ. 1867/2020 απόφασή του, κατά την οποία πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η προϋπηρεσία ανάλογου επιπέδου μετά τη λήψη του διδακτορικού, παρείχε τα εχέγγυα ότι το επαγγελματικό ή/και ερευνητικό έργο του υποψηφίου είναι αντίστοιχου επιστημονικού επιπέδου, καθότι είχε παρασχεθεί μετά την αναγόρευση του υποψηφίου ως διδάκτορα.

Η άρτι επικρατήσασα άποψη στην 7μελή σύνθεση του Γ' Τμήματος του ΣτΕ, ότι το επαγγελματικό ή/και ερευνητικό έργο μπορεί να έχει διανυθεί και πριν τη λήψη του διδακτορικού, διευρύνοντας το χρονικό πλαίσιο προϋπηρεσίας και προηγούμενης ερευνητικής εμπειρίας που λαμβάνεται υπόψη, επιβάλλει ένα ιδιαίτερα σοβαρό έργο στις εισηγητικές επιτροπές και στα εκλεκτορικά σώματα: Θα πρέπει να αξιολογείται και να αιτιολογείται επαρκώς, ότι το επαγγελματικό ή/και ερευνητικό έργο που έχει τυχόν διανυθεί πριν τη λήψη του διδακτορικού, είναι ανάλογου επιπέδου και συναφές με το γνωστικό αντικείμενο της υπό προκήρυξη θέσης, ζήτημα το οποίο θα πρέπει να τεκμηριώνεται προσηκόντως από το εκλεκτορικό σώμα, σύμφωνα με την πάγια νομολογία των διοικητικών δικαστηρίων (βλ. ενδεικτικά ΣτΕ 373/2010 «5. Επειδή, η διαπίστωση της συναφείας του μεταπτυχιακού ή διδακτορικού διπλώματος του υποψηφίου προς κατάληψη θέσεως επικούρου καθηγητή ΤΕΙ προς το αντικείμενο της προκηρυχθείσας θέσης ανήκει στην εισηγητική επιτροπή και εν τέλει στο εκλεκτορικό σώμα, αποτελεί δε κρίση τεχνικού χαρακτήρα (πρβλ. ΣτΕ 2066/2002). Δεδομένου δε ότι η κρίση περί ελλείψεως συναφείας του θέματος που πραγματεύεται το δίπλωμα συνεπάγεται απόρριψη της υποψηφιότητας, οι δε εκλέκτορες είναι, κατά τον νόμο, υποχρεωμένοι να αιτιολογούν την ψήφο τους, ορθώς με την εκκαλουμένη απόφαση κρίθηκε ότι εφόσον στο υπ' αριθ. πρακτικό του εκλεκτορικού σώματος δεν περιέχεται καμία αιτιολογία σχετικά με την έλλειψη συναφείας του διδακτορικού διπλώματος του εφεσιβλήτου με το γνωστικό αντικείμενο της προκηρυχθείσας θέσεως, καθώς, επίσης, ότι δεν αναφέρεται καμία αιτιολογία σχετικά με την έλλειψη συναφείας της επιστημονικής δραστηριότητας του εφεσιβλήτου με το αντικείμενο των "Οικονομικών Μαθηματικών, Στατιστικής Επιχειρήσεων" το πρακτικό αυτό είναι ανατιολόγητο» (βλ. και ΣτΕ 1391/2020, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΣτΕ 2066/2002, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΣτΕ 373/2010, ΣτΕ 336/2002, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, 3410/1998, ΔΕφΠατρ 2/2018, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ).

Κατερίνα Γκράτζιου

Δικηγόρος

* Το κείμενο της πρόσφατης αυτής απόφασης του ΣτΕ δημοσιεύεται σε sakkoulas-online.gr.

Sakkoulas-Online.gr - Εκτύπωση σελίδων για προσωπική χρήση του συνδρομητή User1